

TARİH 6 Ağustos.1986

"TKP'NİN SESİ RADYOSU" NUN GÜNLÜK YAYIN PROGRAMI:

Haberler:

Yazan: Yavuz-Kemal

Spikerler: Yavuz-Sinem

1. Özal'ın paralı ilanlar vererek yurtdışındaki işçileri referandumda "hayır" oyu kullanmaya çağırması tepkiyle karşılandı.
2. SHP genel merkezi açıklama yaptı.
3. Fikri Sağlar, Özal iktidarında halkın aşevlerine muhtaç edildiğini, ahlaksızlığın mubah sayıldığını söyledi.
4. Hükümetin bütün iddialarına karşılık enflasyon oranındaki artış önlenemiyor.
5. Çay-Kur verdiği sözü tutmayınca çay üreticisi bayrama parasız girdi.
6. Konya bölgesinin en büyük süt merkezi Karapınar'da dōha önce aldığı süt avansını ödeyemeyen üretici zor duruma düştü.
7. Tektaş Ağaoğlu, şair Nihat Behram ve İhsan Ece, İzel Hendek, İsmail Çeban'ın referandumla ilgili görüşleri.
8. Şvarnadze'nin açıklaması.
9. Japonya'da ülkenin çeşitli yörelerinden gelen yürüyüş kolları, 12.6 Ağustos 1945'de Amerika'nın ilk atom bombası saldırısına uğrayan Hiroşima kentine vardılar.
10. İran'ın BM temsilcisi BM genel sekreterine bir mesaj gönderdi.
11. Mandela cezaevinde 25. yılını doldurdu.
12. Şili'de Pinochet rejimine karşı eylemlere katılanların yurtdışına çıkmasına izin verilmeyeceği açıklandı.
13. ABD ile Ortak Pazar arasındaki bir konu anlaşmaya bağlandı.
14. DGB, B. Almanya'da temmuz ayı içinde işsizlik arttı dedi.

GÜNÜN YORUMU:

Yazan: Kemal

Spiker: Yavuz

Başlığı: Referandum'da hayır çıkarsa?

Konusu:

Y A Z I L A R:

Yazan:

Spiker:

1. Güney doğuya olağanüstü vali atanmasını konu alan bir yazı.
2. Gecekonduyıkımlarını konu alan bir yazı
3. Güney Afrika'daki ırkçı rejime karşı mücadeleyi konu alan bir yazı.

IRKÇILIĞA KARŞI SAVAŞIMDA TARİHSEL BİR ADIM

9-12 Temmuz 1987 tarihlerinde Senegal'in başkenti Dakar'da Güney Afrikalı 52 beyaz politikacı, bilim adamı ve sanatçı ile Afrika Ulusal Kongresi (ANC)'nin 16 temsilcisi arasında görüşmeler yapıldı. Görüşmeye katılan beyazlar, bir zamanlar bu bölgeye Hollanda'dan göçeden ve Ümit Burnundaki Ülkeyi ırkçı rejime dönüştüren Boer'lerdendi.

Senegal devlet başkanı Abdou Diouf tarafından bir konuşmayla başlayan toplantıya, Fransa devlet başkanı Mitterand'ın eşi Danielle Mitterand da selamlama mesajı gönderdi.

Afrika Ulusal Kongresinin yurt dışındaki birçok merkezi iki yıldan beri beyazların çeşitli temsilcileri tarafından ziyaret edilmekteydi. 6 Mayıs 1987'deki seçimlerden önce, ülkede herşeyi yeniden gözden geçirme sürecinin başlaması gerektiği fikri güç kazanmıştı. Ancak Dakar'daki seminer, beyazlarla siyahların arasında yapılan ilk geniş kapsamlı toplantı olması bakımından büyük bir önem taşıyor.

Dakar toplantısının önemi, bir yanıyla, Botha rejiminin 6 Mayıs seçimlerinden sonra siyahlar üzerindeki terörü daha da azgınlığa kavuşturmasına karşın, siyahlarla beyazların yakınlaşmasını önleyememiş olmasından kaynaklanıyor. Görüşmelerin sonuçları beyazların delegasyon başkanı Dr. Frederik van Zyl-Slabbert tarafından Afrika Ulusal Kongresi önderlerinden Thabo Mkeni'nin de hazır bulunduğu bir basın toplantısında açıklandı.

Görüşmelerde her iki taraf, çok önemli noktalarda mutabakata vardılar: Güney Afrika'da şiddete başvurulmasının esas nedeni, ırk ayrımı olarak saptandı ve bunun tümüyle yokedilmesi istendi. Bu bağlamda, beyazların delegasyonunda yeralanların çoğunluğu, Afrika Ulusal Kongresi'nin "devlet terörizmine karşı silahlı mücadelenin gerekliliği"ni belirten açıklamasını kabul ettiler. Taraflar, çatışma konularının çözülebilmesi için çok aşamalı bir stratejinin hayata geçmesi gerektiği görüşündeydiler. Bunun için her iki taraf ilk önce tüm po-

litik tutukluların salıverilmesinin ve şimdiye dek yasaklanmış olan ögütlerin, bu arada Afrika Ulusal Kongresi'nin yasal faaliyetine izin verilmesinin gerektiğini belirtti.

Taraflar, azınlıklara eşit güvenlik ve eşit haklar sağlayan, hiç kimseye özel ayrıcalık tanınmasına izin vermeyen ırkçı olmayan bir demokrasi görüşünde birleştiler. Beyazların delegasyonunu, görüşmelerde, maddi malların yeniden dağılımının yapılması, devletin kilit alanları kontrol ettiği bir "karma ekonomi" gibi görüşlerini de kabul etti.

Görüşmeler, dünya çapında yankılandı. Botha rejimi ise siyahlar üzerindeki terörü azgınlıktırdı. Bu görüşmenin gerçekleşmesinde çok önemli bir rol oynamış olan Güney Afrika'da Demokratik Bir Alternatif Enstitüsü müdürlerinden Eric Mutonga ülkeye dönüşünde bıçakla -
narak ^{öldürüldü} ~~ağır yaralandı~~. Amacın başlayan bu olumlu süreci önlemek olduğu
gü gün gibi açıktır. Bu olumlu süreç durdurulabilir mi ?

Dakar görüşmelerinden sonra Güney Afrikalı siyahlarla beyazlar aralarında birçok konuda görüş ayrılığının bulunmasına rağmen, diyalogu sürdüreceklerini ısrarla belirttiler, ve diyalog sürecinin, "hiç kimse tarafından durdurulamayacak bir süreç" olduğunu vurguladılar.

6 Ağustos 1987

Perşembe

Bu yayınıımızda TDOO programımızı, ardından referandum'da hayır çıkarsa ? başlıklı günün yorumunu sunacağız. Daha sonra, ~~sesitli~~ ^{sırasıyla} ~~kennilerden~~ ^{üç} ~~yazı~~ Güneydoğu'ya olağanüstü hal valisi atanmasını, gecekondulu yıkımlarını ve Güney ~~xi~~ ^{xi} Afrika'daki ~~mücadele~~ ırkçı rejime karşı mücadeleyi konu alan üç yazıyı dinleyebilirsiniz.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA YAKETİ

--- Başbakan Özal'ın paralı ilanlar vererek yurtdışındaki işçileri referandumda 'hayır' oyu kullanmaya çağırması tepkiyle karşılandı.

Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, "Başbakan'ın verdiği ilanlardan çocukların bile

~~kullandığı ifadelerin~~ inanmakta güçlük çektiği ifadelere yer verildiğini" belirterek yasaksız bir demokrasi için referandumda evet oyu kullanılması çağrısını tekrarladı. Yılmaz "Türk ulusu yasaklı, engelli bir demokrasiden yana asla olmamıştır" dedi.

--- SHP Genel Merkezi tüm il ve ilçe parti örgütlerine yolladığı genelgede, "kişiler ve partiler için değil demokrasi için evet" kampanyası yürütülmesini isterken, SHP Genel Başkanı Erdal İnönü de "6 Eylül Halkoylamasının, Özal hükümetine ders vermek için bir fırsat olacağını" söyledi. İnönü, "Türkiyede demokrasi isteyen vatandaşların tümü evet diyecektir. Halkoylaması Özal'ın oyununu bozacaktır" dedi.

--- SHP Genel Sekreteri Fikri Sağlar, Özal iktidarında ~~xxxxx~~ halkın aşevlerine muhtaç edildiğini, ahlaksızlığın mübah sayıldığını söyledi. Ülkede Kurban bayramının karanlık bir tablo içinde karşılandığını belirten Sağlar şöyle dedi: "Muhafazakar-milleyetçi Özal ülkeyi ortaçağ kurumu olan aşevlerine muhtaç etmiştir. Başbakan bir marifetmiş gibi aşevi açılış kurdelaaları keser olmuştur. Fuhuş, rüşvet, soygun dayanılmaz boyutlara varmıştır. Erdem para ile satılır duruma gelmiştir." Fikri Sağlar ülkeyi Özal iktidarından kurtarmak gerektiğini de sözlerine ekledi.

--- Hükümetin bütün iddialarına karşılık enflasyon oranındaki artış önlenemiyor. Hükümetin sansür koymaya çalıştığı İstanbul Ticaret Odası endekslerine göre yılbaşından bu yana enflasyon oranı yüzde 28 olarak gerçekleşti. Geçen yılın Temmuz ayından, bu yılın Temmuz ayına kadarki 12 aylık dönemde de enflasyon oranının yüzde 38 olduğu belirtildi. Ekonomi uzmanları yıl sonuna kadar enflasyon oranının yüzde 40' ~~etarak~~ ulaşacağını belirtiyorlar. Hükümet 1987 yılı için yüzde 25'lik bir oran öngörmüştü.

--- Çay-Kur verdiği sözü tutmayınca çay üreticisi bayrama parasız girdi. Çay işletmeleri genel.müdürlüğü 1987 yılı yaş çay alım kampanyası döneminde üreticiden aldığı ürünün 69 milyar liralık bedelinden ancak 1,5 milyar lirasını ödedi. Bunun üzerine çay üreticisi bayrama parasız girmek zorunda kaldı. Çay-Kur'un tutumunu eleştiren Ziraat Odası Başkanı Muhittin Türüt, şunları belirtti: "Çay üreticisinin bir kısmı değil tümü parasız bırakılmıştır. Yüksek kesimlerde ürün yetişmediği için üretici ürün satamamıştır. Çay veren üreticinin alacağı da gübre borcundan dolayı kesilmiştir."

6
--- Konya bölgesinin en büyük süt üretim merkez i Karapınar'da daha önce aldığı süt avansını ödeyemeyen üretic i zor duruma düştü. Kuraklık nedeniyle süt veriminin düştüğüne işaret eden üreticiler avansları ödeyemediklerini ve hacizin eşiğine geldiklerini bildirdiler. Süt üreticileri ~~xxarındakixx~~ geçen yıla göre üretimde yarı yarıya azalma görüldüğünü de belirttiler. Üreticiler borçlarının ertelenmesini istiyor.

~~xxxxxx Türkiye'de~~

FAC'de yayınlanan

--- D.D. Türkiye Postası gazetesinin 6 Eylül referandumuna ilişkin olarak görüşlerine başvurduğu yurtdışında yaşayan sanatçılarımız aydınlarımız, demokrasi için "evet" oyu verilmesinden yana olduklarını vurguladılar.

Şimdi ~~xxxxxxxxxxxxxxxx~~ sözlerine Yazar Tektas Ağaoğlu'nun, şair Nihat Behram'ın, ve ressamlar İhsan Ece, İzel Hendek, İsmail Çoban'ın görüşlerini aktaracağız:

Yazar ve çevirmen Tektas Ağaoğlu'nun görüşleri şöyle:

Şair Nihat Behram da şunları belirtiyor:

"~~Tabii ki~~ belirten Ressam İhsan Ece, "Tabii ki oysa kullanılmaktadır. belirten Ressam İzel Hendek

söyle diyor. Ressam İsmail Çoban'ın görüşleri de şöyle-

~~Cenevre~~ Cenevre'ye varan Sovyet dışişleri bakanı Eduard Şvarnadze, yaptığı açıklamada, 1985 Kasımında cenevre'de yapılan ~~zirve~~ Amerikan-Sovyet zirvesinin ruhunun günümüzde de canlı olduğu belirtti. Şvarnadze, ortemenzilli ve opetarif-taktik roketlerle ~~vaxkina-~~ ~~sakxikahlarix~~ ilgili bir anlaşma ile kimyasal silahlar üzerine bir sözleşmenin hemen hemen ~~taamalanmış~~ olmasının bunu kanıtladığını söyledi.

~~6xAgustosx1945'deki~~ ~~atxamerikanxatxnbombasinx~~ ~~ülkeninx~~ ~~ki~~ ~~6xAgustosx1945'te~~ ~~xamerikaninxilk~~ ~~atomxbombasinx~~ ~~saldırısının~~

Japonya'da ülkenin çeşitli yörelerinden gelen yürüyüş kolları, 6 Ağustos 1945'te amerikanın ilk atom bombası saldırısına uğrayan Hiroşima kentine vardılar. Bundan 42 yıl önce, ilk nükleer saldırının gerçekleştirilmesinin yıldönümünde, yüzbiçlerce insanın ~~can ve~~ vermiş olduğu Hiroşima kentinde düzenlenen anma törenine katılan

yürüyüşçüler, barış eylemlerine 10 ^Mayıs'ta başlamışlardı. Ülkenin tüm eyaletlerinden geçerek Hiroşima'ya varan göstericiler, Perşembe günü kentin barışparkında yapılacak törene katılacaklar. Bu tören çerçevesinde çarşamba günü Hiroşima'da, ~~herhangi~~ ^{kendilerini} nükleer silahlardan arındırılmış bölge olarak ilan etmiş eyalet, kent ve belediyelerin temsilcileri bir araya geldiler. Temsilciler yaptıkları çağrıda, nükleer silahlardan arındırılmış bölgeler yaratma girişimlerinin güçlendirilmesini istediler.

Bundan 42 yıl önce, 6 ağustos 1945'te, ~~sabah saat 8.15~~ Amerika'nın ~~kullandığı atom bombası~~ atom bombası kullanması sonucu, Hiroşima'da 140 bin insan öldü. Üç gün sonra yine bir başka Japon kenti olan Nagasaki'de de, atom bombası saldırısı sonucu toplam 70 bin insan ~~can~~ ^{can}verdi.

-3
-İran'ın Basra körfezinde başlatıldığı deniz manevraları sürerken, İran'ın Birleşmiş Milletler'deki temsilcisi Birleşmiş Milletler genel sekreteri Javier Peres de Kueyvar'a yazdığı bir mesaj göndererek, Amerika Birleşik Devletleri'nin körfez'deki askeri faaliyetini protesto etti. İran temsilcisi ayrıca, Amerikan savaş uçaklarının

İran havasahasını ihlal etmekte ısrar ettiğini belirterek, ^{doğacak} ~~bu~~ sonuçlardan yalnız ve yalnız ^{ce} Amerika Birleşik Devletleri'nin sorumlu olacağını vurguladı. Bu arada, Amerika bölgeye askeri yığınağa devam ediyor. ~~Amerika~~ Çeşitli ajanslar, Amerika'nın

bölgeye özel yetisttirilmiş askeri birlikler gönderdiğini bildiriyorlar. ~~Bu arada~~ İngiliz BBC radyosunun verdiği bir habere göre,

"Delta kuvvetleri" adlı özel Amerikan komando birliklerinin halen bölgede oldukları tahmin edilmekle ^{gör. Ancak bu bölge hiçbir neyde konumlanı} ~~birlikte yerleri~~ ^{ve bu bölge} henüz açıklanmış değil. Gözlemciler, ~~Türkiye~~ Basra'da gerginlik artarken, Türkiye'nin güneyindeki İncirlik Amerikan üssü'nün giderek daha fazla ~~dikkat~~ ^{merkezi}ne girdiğini belirtiyorlar.

-4-

Güney Afrika

-İrkçi güney afrika ~~hak~~ rejimine karşı savaşı halkın mefsanevi lideri Nelson Mandela, insanlık dışı rejimin zindanlarında 25 geçirdiği 25. yılını çarşamba günü doldurdu. Güney Afrika basının bu konuda tek satır yazmasına izin verilmezken, "Nelson mandela'nın serbest bırakılması için dünya çapında çağrılar yapıldı. Eşini ziyaret etmesine izin verilmeyen ~~Makana~~ Vili Mandela, basına yaptığı açıklamada Nelson Mandela'nın ~~monoton~~ manen dimdik ayakta olduğunu bildirdi. Birleşmiş Milletler Antiapartayd komisyonu da, uluslararası kamuoyunu, Nelson Mandela ve güney afrika'daki öteki politik tutukuların bir an önce kurtarılması için çabaları artırmaya çağırdı.

- Şili başsavcısı, ~~rejim~~ ^{şahit} ~~monoton~~ eylemlere katılanların, ülke dışına çıkmalarına izin verilmeyeceğini açıkladı. Başsavcılık, yaptığı açıklamada, ayrıca, başka ülkelerin ~~ülkede~~ Şili'deki tutuklulara sığınma hakkı ~~tanınma~~ ^{tanınma} girişimlerine izin verilmeyeceğini belirtti.

-5-
-Amerika Birleşik devletleri ile, Ortak pazar arasındaki ticaret savaşısı, ~~Çarşamba~~ konularından biri, Çarşamba günü ilgili taraflar arasında varılan bir uzlaşma sonucu, anlaşma ile sona erdi. Ortak pazar ülkelerinin Amerika'ya ihraç ettikleri unlu mamuller konusunda yürürlüğe girebilmesi için da varılan anlaşmanın, ortak pazara dahil 12 ülke tarafından ayrı ayrı onaylanması gerekiyor.

-Federal Alman sendikalar Birliği DGB, Batı Almanya'da Temmuz ayı içinde işsizlikte meydana gelen artışın kaygı verici olduğunu açıkladı. Temmuz ayı içinde kayıtlı işsiz sayısı ^{nın} 78 900 ^{'lük} ~~artış~~ bir artış göstermesi, ~~iki~~ ikinci dünya savaşından bu yana rekor bir seviye olarak niteleniyor. Federal Almanya'da toplum kayıtlı işsiz sayısı ²⁷ ~~iki~~ milyon 180 bine varmışken, çelik ve kömür işkollarındaki tasfiyeler nedeniyle 150 bine yakın işçinin daha işsizlik tehditiyle yüz yüze geldiği bildiriliyor. Bu işkollarında ^{son sayıda} ~~gıda~~ Türkiyeli işçi çalışıyor.

"Bu parti için, ~~toplama~~ tüm demokratik güçler için ve demokratik Portekiz için bir seçim yenilgisidir." Geçtiğimiz hafta toplanan Portekiz komünist partisi Merkez komitesi plenumu, 19 Temmuz'daki seçim sonuçlarını bu ikircimsiz ve açıksözlü ~~değer~~ değerlendirme ile ifade ~~etti~~ ^{etti}. Portekiz Komünist Partisi, Plenumu ayrıca, bu yenilginin nedenlerini de analiz etti.

Portekiz'de 19 Temmuz'daki genel seçimlerde, iki yıldır iktidarda bulunan sağın başlıca kuruluşu Sosyal Demokrat parti mutlak çoğunluğu ele geçirmişti.

Seçimlere girerken Portekiz Komünist Partisi, önüne üç hedef koymuştu: sağı azınlıkta tutmak, demokratik partilerin yakınlaşmasını sağlamak, komünistlerin etkisini artırmak. Bu hedeflere varılamadı.

Portekiz komünist partisi plenumunun yaptığı değerlendirmeye göre, sağcı Sosyal Demokrat parti, ye doğru, ülke çapında büyük bir oy ~~kayışı~~ transferi meydana geldi. Bundan en fazla etkilenenler,

eski cumhurbaşkanı Enaesh'in partisi ise, aşırı sağcı parti oldu.

Komünistler ve sosyalistler de oy kaybına uğradılar.

Portekiz komünist partisi, sağın bu yengisini üç nedene bağladı:

Birincisi, doların değerindeki, petrol fiyatlarındaki düşüş gibi, portekiz ekonomisi için uluslararası elverişli koşulların, sağcı hükümete bunalımdan ^{Kurtuluşu} çıkamasa da, ekonomiyi ferahlatma olanağı sağladığı ması. Bu hükümete, ^{ix} sosyalistlerin de yaydığı ^{in de} hayaller (yardımıyla), ekonomiyi yönetebildiğine ilişkin bir sahte görüntü yaratma fırsatı sağladı.

İkincisi, hükümetin devletin olanaklarını ve seçim yasalarını kendi işine geldiği gibi kullanma olanağının tanınması. Sağcı hükümet, cumhurbaşkanı Soares'in verdiği onayla, seçim tarihine kadar işbaşında kalmıştı.

Üçüncüsü, ki bu en önemlisiydi, demokratik kamptaki bölünme ve bu kampta yer alan güçlerin bir araya gelerek inanılır, güvenilir

bir elternatif oluşturmaması. Sol'da hegemonya kurmak isteyen Sosyalist parti ve Enaesh'in partisi, Portekiz Komünist partisi genel sekreteri Alvaro Kunyal'ın, seçim öncesinde veya sonrasında "demokratik bir alternatif" amacıyla işbirliğine gitme önerisini reddetmişlerdi. Portekiz komünist partisi, böylesi güvenilir bir alternatifi oluşturulamamasının, ayrıca seçimlere katılma oranını düşürdüğünü, bunun da hükümet partisine yaradığını değerlendirmesinde yer verdi. belirttik

Sağcı hükümet partisinin parlamentoda ^{seçimle} ele geçirmesiyle birlikte Nisan 1974 devriminin kazanımlarına karşı bir saldırıya geçeceğine dikkat çekilen Portekiz Komünist Partisi değerlendirmesinde, millileştirilmiş işletmelerin, tarım reformunun, işçi haklarının, nispi seçim sisteminin tehdit altında olduğunu vurgulandı.

Ancak, bütün bunların anayasa değişikliklerini gerektirdiği^{ne}, bunun için de hükümetin parlamentoda ~~kişiler~~ ~~sağlam~~ milletvekillerinin üçte ikisinin oyunu almasının zorunlu olduğuna işaret eden portekiz komünist partisi, parlamentoda böylesi bir çoğunluğun ancak sosyalist partinin işbirliği ile sağlanabileceğini hatırlattı ve sosyalistlere, sağ ile işbirliği yapmamaları çağrısında bulundu.

Seçimlerde yengi elde etmesine karşın, sağcıların halkı ^Nisan devrimine karşı çıkaramamış olduğunu belirten Portekiz komünist partisi, ^Nisan devriminin kazanımlarını korumak ve demokratik güçlerin birliğini sağlamak için mücadelesini kararlılıkla sürdüreceğini açıkladı. Portekiz komünist Partisi' ~~nin~~ ~~g~~ ~~er~~ ~~ek~~ ~~er~~ ~~er~~ Merkez Komitesinin geçtiğimiz hafta yapılan Plenumu ayrıca, Partinin 12. kongresinin 1988 yılının ilk yarısında toplanmasını kararlaştırdı ve öndeki süre içinde, ülke sorunlarına gerçekçi çözümler bulunması ve partinin rolünün artırılması amacıyla, bir dizi karşılama, tartışma ve konferans düzenlenmesini karar altına aldı.

"6 Eylül referandum"unda, sandıktan nasıl bir sonuç çıkacak? Evet oyları mı yoksa hayır oyları mı çoğunlukta olacak? Referandum günü yakınlaştıkça bu sorular daha da sık ^{soruluyor} sorulacak. Bu yöndeki kamuoyu araştırmaları ^{da} çoğalacak. Bugünkü koşullarda gözlenen, ^{dd} ~~sandık~~ referandumdan nasıl bir sonuç çıkacağı konusunda, /kimsenin kesin konuşmadığı, konuşamadığı ^{dir}.

Bunun nedeni elbette, kimilerinin öne sürdüğü gibi, Türkiye'de halkın sandık başına gidince ne yapacağının hiçbir zaman belli olmadığı gibi, kerameti kendinden menkul, genel geçer değerlendirmelerde ^{de} ~~anlaşılamaz~~ ^{bilinemez} ~~bağlanamaz~~. Şurası açık ki, temel insan haklarını oylama konusu yapan iktidarın ~~egn mny~~ uygulamaları sayesinde, halkın ezici çoğunluğu, hala, 6 Eylül'de neyin tercihini yapacakları konusunda yeterince aydınlatılmış olmaktan uzaktır. Referandum tamamen

antidemokratik koşullarda yapılacaktır. ~~Hükümet~~, ANAP hükümeti, başbakan Özal, ellerindeki devlet olanaklarını, ~~sandıkta~~ sandıktan hayır çıkması yönünde, alabildiğine, pervasızca kullanmaktadır. ~~Topluma yönelik yasak~~ bir dizi yasak bir yasa lar. Bunun en çarpıcı kanıtı TRT'dir. Radyo ve televizyondur.

Radyo ya da televizyon ~~deyimi~~ ^{görseli} un günümüzdeki önemi, kamuoyu oluş^{turul}masında tuttuğu yer küşümsenmemeli. Her evde, her köyde, en ücra yerde insanlar radyo ve televizyonu ~~dinliyorlar~~ izliyorlar. Asıl bilgilenmeleri bu yolla oluyor. ~~Bö~~radan duydukları, gördükleri ile gelişmeler üzerinde düşünce yürütüyorlar. Ve TRT, devrimci sol güçler bir yana, yasal ^{muhalefet} ~~muhalefet~~ partilerine de kapalı. Bu ^{olgu} ~~bile~~, ^{tek başına} referandumun nasıl eşitsiz, antidemokratik koşullarda yapıldığını kanıtlıyor. ~~Referandumu~~ ^{exhibi} ~~birkaç gün kala~~, [→] ~~Hükümetin, ANAP'ın~~ radyo ve televizyondan, o da TRT eliyle sürdürdüğü kampanyanın yanında, ^{anlatı} ~~referandumu~~ birkaç gün kala, muhalefet partilerine tanınan 10'ar dakikalık hakkın etkisi son derece sınırlı olmaya baştan mahkumdur.

Tirajı, ~~nüfusa göre~~ ülke nüfusuna oran^{lan}lığında son derece düşük kalan
basının belli bir rol oynadığı^{yoacağı da} düşünülebilir. Ancak, bunun nasıl
olumlu^{olumlu} yoksa olumsuz ~~xxxxxxx~~ yönünün ^{ne} ağır basacağı
bir rol olacağı, geçenlerde hürriyet gazetesinin MİT tarafından
uasil ^{ullanıldığı} yanıtıldığı^{yanıtıldığı}nın ortaya çıktığı gözönüne alınırsa, oldukça tartışma-
lıdır.

Bubakımdan, kamuoyu oluşturma^{ın}, halkı bilgilendirmenin, hükümetin
ve ~~halka~~ona bağlı çevrelerin heredeysse tekeline kaldığı koşullarda ,
sandıktan hayır cıplarının ~~da~~ çoğunluk çıkması durumunda ne olacağını
böylesi bir sonucun nasıl değerlendirileceğinin şimdiden tartışılma-
sı kaçınılmaz olmaktadır.

Siyasi yasakları halkoyuna sunarak, halkı kendi suçlarına bir kez
dahax^{alet} etmek isteyenler, sonuç olarak ne ~~çakarsa~~ çıksın, ~~refer~~
referandumun ^{5.10} kendi yapılmasının kendi başına demokrasinin bir kanıtı
~~olarak sunmaya çalışıyorlar.~~ olduğu iddiasını öne sürüyorlar.

~~Özellikle~~. Bu iddiaya karşı ise, Bülent Ecevit, evet ~~ayla~~ çıkması durumunda bunun demokratikleşme yolunda küçük bir adım olacağını belirtirken, hayır oyları ağır basarsa, demokrasi ve hukuk devleti hedefinden geriye doğru büyük bir adım atılmış olacağını ~~söyk~~ dile getiriyor. Yine yasaklı politikacılardan ~~gıyem~~ Süleyman Demirel ise, "Demokrasiyi öldürerek zafer kazanıldığı" görüşmemiştir, Demokrasiye hayır dersiniz nasıl zafer olur. Bunların hepsi aldatmacadır" diyor.

TKP MK de, referanduma ilişkin yayınladığı 1 Ağustos günlü bildirisinde, "bu konudaki görüşünü şöyle dile getirdi:" 12 Eylül öncesi terör günlerine geri dönme korkutmacası eğer bir kere daha başarıya ulaşır ve referandumda hayır oyları çoğunluk kazanırsa, TKP bu sonucu ikircimsiz ~~gayrimeşru~~ ilan edecek, tanımayacaktır. Çünkü TKP, daha baştan herkese tanınan hak ve özgürlüklerden bir kısım insanları ya da partileri referandumla mahrum etme yelten

nişini, insan haklarına karşı bir saldırı olarak nitelemiştir."

Gerçekten de, değerli dinleyiciler, TKP MK bildirisinden aktardığımız bölümdeki son ifade, meselenin canıdır. İnsanların en temel ^{ev}doğal haklarının oylama konusu yapılamayacağı gerçeği, yalnız TKP tarafından değil, Çankaya ve hükümet dışında, ülkemizin tüm politik güçleri tarafından ~~diğer~~ benimsenmiş, dile getirilmiştir. Bu temelde geniş bir görüşbirliği oluşmuştur.

Bu temeli gözden kaçırmamak, referandumda evet oyu verilmesini isterken, ~~yalnız insan hakları~~ ^{ilkesi} yasaklar ile insan hakları ~~arasında~~ ihlalleri arasındaki bağı ~~her~~ ^{devlet} sürekli olarak açığa çıkarmak, hem de bunu salt politik ^{ancak ilkesi} ~~yasak~~ ile sınırlı tutmadan, ~~tüm insan~~ ^{temel} ~~ayrım~~ ^{temel} ~~hakları~~ ^{temel} yelpazesi ayırimsız tüm insan hakları yelpazesi kapsamında işlemek, son derece önemlidir. ~~Ancak bu sayede~~ Çünkü ancak bu sayede, referandum, belirli kişilerin üzerindeki yasakların kalkması gibi dar bir alana sıkışmaktan kurtarılıp, 12 Eylül rejim

ile demokrasilarasında bir tercih konusu ~~haline~~ getirilebilir.
Ve ancak bu sayede, sandıktan çıkacak sonuç ne olursa olsun,
toplumda demokratik ~~kültürün~~ bilincin yükseltilmesine, ~~yeni~~
~~politik~~ ~~birleşme~~ ~~rası~~ için zorunlu olana yeni bir
demokrasinin kazanılması ve korunması için zorunlu olan yeni bir
politik kültürün oluşmasına katkıda bulunulabilir.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI